

משנה - כריתות - עיקר תוי"ט

[פרק א](#) • [פרק ב](#) • [פרק ג](#) • [פרק ד](#) • [פרק ה](#) • [פרק ו](#)

פרק א

[משנה א](#) [משנה ב](#) [משנה ג](#) [משנה ד](#) [משנה ה](#) [משנה ו](#) [משנה ז](#)

פרק ב

[משנה א](#) [משנה ב](#) [משנה ג](#) [משנה ד](#) [משנה ה](#) [משנה ו](#)

פרק ג

[משנה א](#) [משנה ב](#) [משנה ג](#) [משנה ד](#) [משנה ה](#) [משנה ו](#) [משנה ז](#) [משנה ח](#) [משנה ט](#) [משנה י](#)

פרק ד

[משנה א](#) [משנה ב](#) [משנה ג](#)

פרק ה

[משנה א](#) [משנה ב](#) [משנה ד](#) [משנה ה](#) [משנה ו](#) [משנה ח](#)

פרק ו

[משנה א](#) [משנה ב](#) [משנה ג](#) [משנה ו](#) [משנה ז](#) [משנה ח](#)

פרק א - משנה א

א **שְׁלֹשִׁים וְשֵׁשׁ כו'.** מְנִינָא לָמָּה לִי. שָׂאֵם עֲשָׂאֵן כְּלָם בְּהֶעֱלַם אֶחָד חֵיב עַל כָּל אַחַת וְאַחַת. וּמְפִיק לִיהּ מִקְרָא כו'. וְלֹא דוֹקָא שְׂיִתְחִיב שְׁלֹשִׁים וְשֵׁשׁ חֲטָאוֹת, דְּהָא פְּסַח וּמִילָה אִין בְּהֵם חֲטָאֵת: **ב** אָבֵל אִי אֵיכָא הִתְרָאָה יֵשׁ מִהוּ בְּחִנּוּק וְיֵשׁ מִהוּ בְּסִקִּילָה וְיֵשׁ מִהוּ בְּמִלְקוֹת. וּבְשׁוּגַג בְּחֲטָאֵת. רַשִׁי: **ג** **עַל הָאֵם כו'.** טַעַם סְדוּרָן דְּקַחְשִׁיב לְהוּ הַחֲמוּר חֲמוּר בְּרִישָׁא נַעֲיָ סְנֵהֲדָרִין פִּיז מִיִּד וּמִכּוֹת רִישׁ פִּיג. רַשִׁי: **ד** **וְעַל כו'.** כְּלָהוּן מִיִּתִי לְהוּ קְרָאִי בְּגִמְרָא: **ה** **וְהָאִשָּׁה כו'.** מְסִיק בְּגִמְרָא דְבְּגִבְרִי קַחְשִׁיב לְמְנִינָא לְחֵיבּוּ עַל כְּלָם בְּהֶעֱלַם אֶחָד, וְדַל מְנָהוּן הָאִשָּׁה כו', וְתִנָּא שְׁלֹשִׁים וְשֵׁשׁ חֲטָאוֹת בְּלִבָּד, וְתִנָּא הָאִשָּׁה כו' וּפְסַח וּמִילָה לְסִיּוּמִינְהוּ כְּרִתוֹת. דְּאִי אֲמַרְתָּ בְּנִשִּׁי קַחְשִׁיב, דַּל מְנָהוּן הָבָא עַל הַזְכָּר וְעַל הַבְּהֵמָה: **ו** וְכֵן פִּרְשׁ לְקַמּוֹן גְּבִי מְחַלְל שֶׁבֶת בְּאַחַת מֵאַבוֹת מְלָאכוֹת. דְּתִנָּא לֹא מִהֲדַר אֶלָּא אֲמָצוֹת שְׁחִיבִין עֲלֵיהוֹן כְּרִת, וְשֵׁם שֶׁבֶת קִתְּנִי וְשֵׁם עֲבוּדָה זָרָה קִתְּנִי, וְלַעוֹלָם בְּכָל חֲדָא וְחֲדָא אֵיכָא טוּבָא. גְּמָרָא: **ז** וְהַעוֹשֵׁן בְּהֶעֱלַם אֶחָד לֹא מַחֲבִיב שְׁתֵּי. רַשִׁי: אָבֵל לַעֲנִין מִיִּתָּה חֲלָקוֹן הַפְּתוּב: **ח** וְדַבְרֵי תִימָה הוּן, דְּבִהֲדָא שְׁנִינּוּ בְּמִשְׁנָה ג' פֶּרֶק ב' דְּזִבְחִים חוּץ לְמִקְוָמוֹ פְּסוּל וְאִין בּוֹ כְּרִת: **ט** וְאִף עַל פִּי שְׁעַל הַסִּיכָה עֲצָמָה שְׂיִסוּד בּוֹ פְּטוּר כְּדִלְקַמּוֹן: **י** לָאוּ דוֹקָא, דְּגִבִּי קִטְרֵת לֹא כְּתִיב כְּמוֹהוּ כְּמוֹ גְּבִי שְׁמֹן כו', אֶלָּא רְצוּנוֹ לומר עַד שְׂיִהָא רָאוּי לְהַקְטִיר אֵיזָה שְׁעוֹר, וְאִין צְרִיךְ שְׂיַעֲשֶׂה כְּלָה: **יא** שְׁכֵן הוּא בְּפִרוּשׁ בְּפְתוּב. אָבֵל הַמְרִיחַ בְּקִטְרֵת שֶׁל בֵּית הַמִּקְדָּשׁ לֹא אֲזַהֲרָה וְלֹא כְּרִת כו'. וְלֹא דְמִי לְסָד בְּשְׁמֹן הַמִּשְׁחָה, דְּהֵתֵם אֵית בֵּיהּ מַעֲשָׂה, וּמִשּׁוּם הָכִי אֵית בֵּיהּ אֲזַהֲרָה. רַשִׁי: **יב** דְּכִתְיב אֲשֶׁר יִתֵּן מִמֶּנּוּ עַל זֶר, מִמֶּנּוּ מֵאוֹתוֹ שֶׁל מִשְׁחָה. עֵינַן תּוֹסֵפוֹת יוֹם טוֹב: **יג** כָּל מָה שְׁכָתַב הַר"ב מִיִּתִי לְהוּ קְרָאִי בְּגִמְרָא: **יד** וְאִין מַלְכִי יִשְׂרָאֵל מוֹשְׁחִין [מִשְׁבָּא דוֹד, אָבֵל שְׂאוּל נְמִשַׁח. רַשִׁי]. וְהָא דְאֵלִישַׁע מְשַׁח לִיהוּא, מְתַרְצִים בְּגִמְרָא בְּאַפְרָסְמָא דְכִיָּא וְלֹא בְּשְׁמֹן הַמִּשְׁחָה: **טו** בְּגִמְרָא מִי הָוּה שְׁמֹן הַמִּשְׁחָה וְהָא יֵאשְׁיָה גְּנָזוּ, וּמִשְׁנֵי בְּאַפְרָסְמָא דְכִיָּא:

פרק א - משנה ב

[טז] וְהָבֵא עַל הַזָּכֶר וְעַל הַבְּהֵמָה כְּסָבוֹר לְבֹא עַל אִשְׁתּוֹ שְׂלֹא כַּדְרָכָהּ וּבֹא עַל הַזָּכֶר וְכוּי' וְאַחַר כֵּן נֹדַע לוֹ דְזָכָר הוּא אוֹ בְהֵמָה הִיא וְכֵן בְּכֻלָּהוּ. נִדְּהָ כְּסָבוֹר טְהוֹרָה הִיא. מְגִדֵּף כְּסָבוֹר מְבָרֵךְ שֵׁם בֶּן שְׁתֵּי אוֹתִיּוֹת [דְּאִינוּ חֵיב עֲלֵינוּ] וַיְבָרֵךְ שֵׁם בֶּן אַרְבַּע. מִלֶּךְ כְּסָבוֹר לְהַעֲבִיר אָדָם אַחֵר וְהַעֲבִיר בְּנוֹ. אוֹב נִתְפָּוֶן לְכֹשׁוֹף אַחֵר. דָּם כְּסָבוֹר דָּם דְּגִים. מַעֲלָה בַחוּץ כְּסָבוֹר בְּמוֹת אֱלוֹ שֶׁל צְבוֹר מְתָרוֹת וּמוֹקֵי לִיָּה לְקָרָא בְּבִמַת יַחִיד. שְׁמֹן וּקְטֹרֶת בְּנִתְפָּוֶן לְסַמְּמָנִים אַחֲרִים: **[יז]** כְּגוֹן תִּינוֹק שֶׁנִּשְׁבָּה וְלֹא שָׁמַע מְעוֹלָם שְׂיֵשׁ שַׁבָּת. דְּאֵלוֹ שָׁמַע וְעַכְשָׁיו שְׂכָחוּ, חֵיב, כְּמוֹ שֶׁכָּתַב הַר"ב בְּרִישׁ פָּרָק ז' דְּשַׁבָּת: **[יח]** אָף כוּי'. אֲדַרְבֵּי מְאִיר מִהַדְרֵי דְאָמַר חוּץ מִן הַמְּטָמָא מְקַדָּשׁ וְקַדְשָׁיו, וְקַאֲמְרֵי דְאָף הַמְּגִדֵּף נְמִי. וְלֹא יִדְעֵנָא מֵאֵי קִשְׂיָא לִיָּה לְרִשְׁיֵי אֲדַמְפָּרֵשׁ בְּגִמְרָא דְרַבְּנָן מִהַדְרֵי אִידְעוֹנֵי דְלֹא תִנָּן לֵה לְפִי שְׂאִין בּוֹ מַעֲשָׂה וְאָמְרֵי לִיָּה מְגִדֵּף נְמִי לִית בֵּיה מַעֲשָׂה, וְכָתַב תִּימָה לִי וְלְרַבֵּי יוֹחָנָן דְאָמַר לְעִיל הוּאִיל וּשְׁנִיָּהֶם בְּלֹאוּ אַחַד [כְּלוֹמַר וְלֹא מְשׁוּם דְאִין בּוֹ מַעֲשָׂה], מֵאֵי אָף. עַד כָּאן. דְּהָא מִתְּנִיתִין [דְּלַעִיל] רַבֵּי עֲקִיבָא הִיא דְלֹא בְּעֵי מַעֲשָׂה וּמֵהָאֵי טַעְמָא לֹא אָמַר רַבֵּי יוֹחָנָן הַכִּי. וְעִין תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב:

פּרָק א - מִשְׁנָה ג

[יט] יֵשׁ כוּי'. הַתְּחִיל לְפָרֵשׁ קְרָבֵן חֲטָאת שְׂלֹא עַל יְדֵי חֲטָא: **[כ]** הַמְּפָלֶת כוּי'. מִתְּנִיתִין מִתְּפָרְשֶׁת יָפָה בְּדַבְרֵי הַר"ב בְּפָרָק ג' דְּנִדְּהָ מְשֻׁנָּה ד'. שְׁשֵׁם הִיא שְׁנוּיָה לְעִנּוּן טְמֵאת לִידָה. וְכָל הַטְּמֵאָה לִידָה הַרִי זוֹ מְבִיָּאָה קְרָבֵן וְחֲטָאתָה נֶאֱכָלֶת: **[כא]** לֹא דָק, דְּתַנָּאֵי נִינְהוּ לְשַׁנֵּי הַפְּרוּשִׁים הַלְלוּ בְּמַסְכַּת נִדְּהָ דָף כ"ה. עִין תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב:

פּרָק א - מִשְׁנָה ד

[כב] דְּהַכִּי שְׁמַעִינָן לִיָּה לְרַבֵּי יוֹסִי בְּמִשְׁנָה ה' פָּרָק ה' וְכֵן הַלְכָה, וְכֵן נְמִי בְּאִשָּׁם תְּלוּי שֵׁם בְּמִשְׁנָה ד', לְפִי שֶׁבֵּא בְּמִקוֹם חֲטָאת:

פרק א - משנה ה

[כג] דגים כו'. דהא במשנה ג' פרק ג' דנדה אם יש עמהן דם טמאה, לאו משום לידה אלא משום נדה:

פרק א - משנה ו

[כד] דחב בקרבן שני כמו שכתוב בפרוש הר"ב במתניתין דלקמן: **[כה]** לפי שהוא דם לידה, לא דם טהר. הרמב"ם:

פרק א - משנה ז

[כו] משמע על לידה אחת מביאה, דהינו על כל אחת ואחת. רש"י. ודאינה מביאה על כל לידה ולידה דתוה מלאת עין בפרוש הר"ב פרק ב' משנה ד': **[כז]** בדינריו. דינרין של קסף. דינרי, של זהב. ערוך:

פרק ב

פרק ב - משנה א

[א] ארבעה. מנינא לאפוקי מדרבי אליעזר בן יעקב: **[ב]** וארבעה. מנינא לאפוקי מדרבי שמעון, דתני רבי שמעון אומר שבעת הפקדון לא נתן זדונה לכפרה. גמרא: **[ג]** ואלו בשאר דברים חלוקים הם פדתנן סוף פרק ג' דסוטה. גמרא: **[ד]** דגר צריך מילה וטבילה וקרבן, וכלהו ילפינן להו

מקראי בגמרא: {ה} ובגמרא יליף ליה דגם בעוף סגי ליה, והיננו שתי פרידות ושתיהן עולות:

פרק ב - משנה ב

{ו} גמרא. והא קרא כי כתיב במזיד כתיב [דכתיב בקרת תהיה, והיננו מלקות, ואין מלקות אלא במזיד, ועליה קאמר והביא את אשמו], אלא אימא לעשות שוגג כמזיד: {ז} כלומר כדאמרין בעלמא אין עונשין אלא אם כן מזהירין. דהיננו ענש בית דין של מטה. דנדאי דאף על השוגג מתסר בייסורין מבית דין של מעלה, דהא צריך חטאת לכפרה, ועל לא הודע אשם תלוי שתולה ומגן מן הייסורים. ובגמרא מביא קראי דפתאם משמע נמי שוגג ואנס, ופריך לכתב פתאם דמשמע פלהו ולא לכתב פתע. ומשני דהנה אמינא דהכא משמעו דוקא שוגג ולא מזיד מידי דהנה אכל התורה דאין קרבן אמזיד, להכי כתב פתע דשוגג הוא לגלויי דפתאם אנס ומזיד הוא: {ח} ותימה דבריש פרק שביעת הפקדון פרש הר"ב מדלא כתיב בה ונעלם, וכן הוא בגמרא דשבועות להדיא. ועין תוספות יום טוב שהאריך:

פרק ב - משנה ג

{ט} חמשה. מנינא לאפוקי רבי דסבר וקדש את ראשו ביום ההוא, ביום השמיני, ונזיר שנטמא בשביעי טמאה אריכתא הוא כאלו נטמא בתוך השבעה: {י} וחמשה. מנינא לאפוקי מדרבי אליעזר דאמר נשיא מביא שעיר בטמאת מקדש וקדשיו. ועין תוספות יום טוב: {יא} בנדון או בשוגג ובידיעה בינתים, דאי לאו הכי אפלו בשאר אסורים אינו חייב אלא אחת כדלקמן פרק ג' משנה ב': {יב} פרוש לאחר שגלח וטבל לחיב שתי קרבנות, שפיון שלא הביא קרבנותיו והוא כבר נטהר ראוי לכשיחזור ויתטמא שביא קרבן על כל טמאה וטמאה, דטמאה אחריתי היא הואיל וטבל בו ביום: {יג} וחד מיהא חייב משום טמאה זו. רש"י בנזיר. ואין נראה כן מדבריו במכילתין ריש פרק קמא. אבל כשנטמא טמאות הרבה ביום השמיני, שהוא ראוי להביא קרבנותיו, חייב קרבן על כל טמאה וטמאה כל זמן שלא הביא קרבנותיו: {יד} המקנא כו'. מביא מנחת שערים אחת לכלן כשהוא משקה. רש"י: {טו} ואיכא למידק אי הכי נמי כשהיה ראוי להביא קרבנותיו אי מחייב קרבן על כל נגע ונגע כמו בנזיר. ונראה דשיון הו. ועין תוספות יום טוב: {טז} צפרייו. אותן שתי צפרים חיות אחת

לשחיטה ואחת לשלוח. ולא קרבן ניהו. רש"י: {ז} וכן כתב הרמב"ם. ותימה דבפרק י"ד דנגעים משנה י"א פסקו רבבי יהודה כו', ובגמרא ארץ ישראל הגה בכאן, והנראה לי שהלכה כרבבי יהודה. ועין תוספות יום טוב:

פרק ב - משנה ד

{ח} וכן כתב הרמב"ם, דאטו ברשיעי עסקינן: {ט} רצונו לומר מה שאמו טמאה למקדש וקדשו. הרמב"ם: {כ} בנקבה. כל חטאת יחיד נקבה היא דהינו כשבה או שעירה. רש"י: {כא} ולא את האשה לאיש. אימא הוא מעטיה קרא [ממלקות דכתיב תהיה] אבל היא תלקי ותיתי קרבן. והביא את אשמו לה' כתיב, גמרא: {כב} והא דכתיב לזרע באשת איש וכן בסוטה, מתרץ בגמרא דאשת איש פרט למשמש באבר מת, אי נמי פרט למשמש מתה, סלקא דעתך אמינא לאחר מיתה נמי אקרי שארו ולחיב, קא משמע לן. דסוטה פרט לשקנא לה בנשיקה אי נמי דרז אברים, סלקא דעתך אמינא בקפידא דבעל תלה רחמנא והא קא קפיד, קא משמע לן:

פרק ב - משנה ה

{כג} ואי אפשר לומר שבועל שפחה משחררת פנויה שיומת [לפי שהיא פנויה בשאר הנשים], אלא לפי שהיא מקדשת ויש בה צד עבדות. שאלו נגמר פדיונה היתה אשת איש ונהרגים שניהם. הרמב"ם: {כד} ודאית. ומארסת לעבד עברי. דכתיב כי לא חפשה, מכלל דהוא חפש. גמרא:

פרק ב - משנה ו

{כה} וכל שפן אם הוא מזיד, דהא קרא כי כתיב במזיד כתיב כמו שכתבתי במשנה ב':

פרק ג - משנה א

[א] כְּדַתְנָן רִישׁ פְּרָק י' דִּיבְמוֹת. הָאֵשָׁה כּוֹי וּבָאוּ וְאָמְרוּ כּוֹי דְקִימָא לָן אֶפְלוּ בְּחַד. גְּמָרָא: **[ב]** דְּתַנּוּ רַבָּנָן אוּ הוֹדַע אֱלִיּוֹ חֲטָאתוֹ, וְלֹא שְׂיֻדִיעוּהוּ אַחֲרִים. יְכוּל אֶפְלוּ אֵינּוּ מְכַחֲשֵׁן, תַּלְמוּד לּוֹמַר אוּ הוֹדַע אֱלִיּוֹ, מִכָּל מְקוֹם. בְּמַאי עֲסָקִינָן, אֵילִימָא בְּתַרְיָן, תַּרְיָן וְאִין מְכַחֲשֵׁן קָרָא בְּעִי, אֶלְא לָאוּ בְּחַד, וְקַתְנִי כִי אִין מְכַחֲשֵׁן מְהִימָן, שְׂמַע מִנָּה. גְּמָרָא. וְכָתְבוּ הַתּוֹסְפוֹת דְּהָא דְאִי מְכַחֲשֵׁן לֹא מְהִימָן הָעֵד עַל כְּרַחֲדָא רְצוֹנָא לּוֹמַר דְּאִימַר אֵינִי יוֹדַע, דְּאִי אִימַר בְּהַדְיָא לֹא אֶכְלָתִי פְּשִׁיטָא דְפְטוֹר, דְּעַד אֶחָד אֵינּוּ קָם אֶלְא לְשְׂבוּעָה: **[ג]** לֹא כּוֹי. צָרִיךְ לּוֹמַר דְּמִירִי שְׂהַעִידוּ שְׁנֵיהֶם בְּבֵת אַחַת, דְּאִי בְּזָה אַחַר זָה הָא כָּל מְקוֹם שְׂהַאֲמִינָה תּוֹרָה עַד אֶחָד הָרִי כָּאן שְׁנַיִם כּוֹי: **[ד]** פְּטוֹר. וְהוּא הַדִּין אִם אָמַר אֵינִי יוֹדַע כְּמוֹ שְׂפִרְשָׁנּוּ. תּוֹסְפוֹת: **[ה]** מְחִיב. וְאִם תֵּאמַר הָאִיךְ מְחִיב, וְהָאִמַר לֹא אֶכְלָתִי, וּבְעַל כְּרַחֲמֵיהּ לֹא יָבִיא חֲטָאת, כְּדָאֲמַרִינָן חִיבֵי חֲטָאת אִין מְמַשְׁכְּנִין אוֹתָן. וְיֵישׁ לּוֹמַר דְּהֵתִם מִירִי כְּשֶׁאָמַר דְּלֹא נִיחָא לִיהּ בְּכַפְרָה. אֲבָל הָאִי נִיחָא לִיהּ בְּכַפְרָה אֶלְא שְׂהוּא סְבוּר לְהִיּוֹת פְּטוֹר, מְמַשְׁכְּנִין אוֹתָן. תּוֹסְפוֹת: **[ו]** מַה כּוֹי. הַשְּׂתָא נְמִי מַה שְּׂאָמַר לֹא אֶכְלָתִי, כְּדָא רְצוֹנָא לּוֹמַר, לֹא אֶכְלָתִי שׁוּגְגָא אֶלְא מִזִּיד. וְהָכִי מְתַרְצִינָן מִלְתֵּיהּ דְּבַהֲכִי הָוָה דְּעֵתִיהּ, וְאָף עַל גַּב דְּלֹא מְשׁוּי אֵינְשׁ נְפִשִׁיהּ רְשִׁיעָא כּוֹי. אֲבָל אִי אָמַר מִזִּיד אֶכְלָתִי חֲלָב מְהִימָן, דְּאוֹתוֹ מְתַכְּוֹן לְטוֹב, שְׂאִינּוּ רוּצָה לְהָבִיא חֲלִין לְעִזְרָה. וְעִין תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב:

פרק ג - משנה ב

[ז] וְחִזְרָא כּוֹי. וְלֹא הֵיִתָּהּ לוּ יְדִיעָה בִּינְתַיִם, דְּיֵישׁ יְדִיעָה לְחֲצֵי שְׁעוֹר כְּחֻכְמִים סוּף פְּרָק י"ב דְּשַׁבַּת:

פרק ג - משנה ג

ה וּפְלִגְתָּא דְתַנְיָא הוּא בְּמִשְׁנָה ב' פְּרָק ח' דְעֵרוּבִין, וְשָׁם פְּסַק הָר"ב כְּהַרְמַב"ם: **ט** לֹא דָק, דְּאִין בּוּ אֶלָּא חַיִּיב מֵיִתָּהּ, וְכִמּוּ שְׁכַתְּבַב בְּעֶצְמוֹ סוּף פְּרָק ט' דְּסִנְהֶדְרִין: **י** וְנִכְנַס כּוֹי. פְּרוּשׁ וְעֵבֵד עֲבוּדָה. אָבֵל בְּכַנְיָסָה בְּלֹא עֲבוּדָה לֹא מַחֲיֵב. וְהָכִי פְּרָשׁוּ בְּתוֹרַת כְּהֻנִּים. תּוֹסְפּוֹת כּוֹי. וּמְכַל מְקוּם לְהַרְמַב"ם יֵשׁ אֲסוּר אֶף בְּלֹא עֲבוּדָה, וְאֶף מִן הַמְזֻבָּח וּלְפָנִים יֵשׁ אֲסוּר:

פרק ג - משנה ד

יא כְּגוֹן שְׂאֵכֵל כּוּלְיָא בְּחֻלְבָּה. אִי נִמְי דְּמַלְיָה בְּתַמְרִי, דְּלֹא מַחֲיֵב בְּיוֹם הַכַּפּוּרִים אֶלָּא עַל כְּפוֹתְבַת. גְּמָרָא. וְעַיִן תּוֹסְפּוֹת יוֹם טוֹב: **יב** פְּרוּשׁ בְּחֻלְבַּב זֶה דְּמַקְדָּשִׁים: **יג** וְאִי נִמְי מְקַדָּשִׁים דִּישׁ שֶׁהֵן לְכַהֲנִים אֵינְהוּ נִמְי כִּי קָא זָכוּ מִשְׁלַחַן גְּבוּהָה קָא זָכוּ. וּמֵיִהוּ הֵקָא בְּחֻלְבַב דְּאִינוּ אֶלָּא לְגְבוּהָה: **יד** דְּאִי לֹאוּ הָכִי אִין דְּרִדְךָ הוֹצָאָה בְּכָד, כְּדַתְנֵן בְּמִשְׁנָה ג' פְּרָק י' דְּשַׁבַּת. אָבֵל כְּשִׂאוּכְלוּ כְּדָ כִּינּוֹן דְּקָא מְכוּן [לְאֶכְלוּ בְּהַלִּיכְתּוֹ], מַחֲשַׁבְתּוֹ מְשׁוּיָא לִיה מְקוּם. גְּמָרָא. וְעַיִן תּוֹסְפּוֹת יוֹם טוֹב: **טו** וְכַתְּב רַשִׁי עֵרוּב כְּדִי נִסְבָּה. אֶלָּא דְּהָא בְּהָא תַלְיָא, דְּלֹא תַקְנוּ חֲכָמִים עֵרוּבֵי חֲצֵרוֹת אֶלָּא בְּשִׁבִיל אֲסוּר הוֹצָאָה. שְׁגִזְרוּ מִרְשׁוֹת לְרְשׁוֹת, גִּזְרָה מְשׁוּם הוֹצָאָה מִרְשׁוֹת הִיחִיד לְרְשׁוֹת הָרַבִּים. וְעַיִן תּוֹסְפּוֹת יוֹם טוֹב

פרק ג - משנה ה

טז וְהוּא הִדִּין אִם גְּרָשָׁה כְּדִלְקָמֵן, וְחָדָא מִתְרַתִּי נָסִיב: **יז** וְהַתּוֹסְפּוֹת כְּתַבּוּ וְאִם תֵּאמַר וְהָא מִמְזָרֵת הִיא וְאִם כֵּן הִיא דְּאֲסוּרָה לְאַחֵיו מְשׁוּם אֲשֶׁת אַח, אֵיךְ חַל אֲסוּר אֲשֶׁת אַח עַל אֲסוּר מִמְזָרוֹת. וְיֵשׁ לוֹמַר דְּמִיָּרִי דְּאַחֵיו נִמְי מִמְזָר כּוֹי, וְעוֹד יֵשׁ לוֹמַר אֲסוּר חֲמוּר עַל אֲסוּר קַל חַל. וְתֵרוּץ בְּתַרְא אִין נִרְאָה מִדְּבָרֵי הָר"ב, וְאִם כֵּן לְפְרוּשׁ קָמָא קָשָׁה קָשִׁית הַתּוֹסְפּוֹת. וְיֵשׁ לוֹמַר דְּמִיָּרִי שְׁיֵשׁ כָּאֵן אַח אֶחָד שֶׁהוּא מִמְזָר שֶׁהִיָּתָה מִתְרַת לוֹ וְעַכְשָׁיו כְּשִׁנְשָׂאָה זֶה נֶאֱסָרָה עַל אוֹתוֹ הָאֵח מְשׁוּם אֲשֶׁת אַח, וּבְמַגּוֹ נֶאֱסָר גַּם כֵּן עַל זֶה. וְעַיִן תּוֹסְפּוֹת יוֹם טוֹב: **יח** כְּלוּמַר שְׁמַת זֶה וְנִשְׂאָת

לאחר. וכן כתב הרמב"ם בהדגא, וכן כתב הר"ב בהדגא במתניתין דלקמן. ובחנם נדחקו לפרש פו, דהא אסור אשת איש חייל בבת אחת עם אסור אשת אחי אביו כמו בתו ואחותו. וכן לקמן באם עבר הזקן פרש הרמב"ם דאסור אשת אב ואסור אשת איש הם שני אסורים הבאים כאחד: [יט] כגון שהיתה לו בת מאשה אחרת ונשארה זה האב חמיו של בעל בתו, וכשבא זה על אחות בתו של חתנו שהיא לו בת בתו, היתה אחות אשתו. רש"י. ועין תוספות יום טוב כמה מציאות שיהא חייב יותר, והתנא לא חש למתנינהו דממילא משמע כשתעמד למנין: [כ] עין תוספות יום טוב עוד מציאות אחר על זה, ומסיק בשם הרמב"ם דכל אלו שאסורן משום אסור מוסיף צריך שיהיו האנשים הנאסרים בעולם, אבל אם אינם בעולם אין אומרים הואיל אם היו כו':

פרק ג - משנה ז

[כא] לשון הרמב"ם ובא אותו הבן על הבת האחרת, היא אחותו מאביו, ואחות אמו מן האב ומן האם ואחות אביו מאמו:

פרק ג - משנה ח

[כב] והוא לשון עברי, פקול הסירים [קהלת ז], וכן מבור הסירה [שמואל ב ג] כמדרש חכמינו ז"ל [סנהדרין מט.]: [כג] קל וחמר. ובפרק ט' דחלין משנה ז' ולפינו לה מקרא. ועין תוספות יום טוב:

פרק ג - משנה ט

[כד] ובמשנה ב' דפרש הר"ב דאין תמחויין מחלקין, אתיא נמי פרבי יהושע, דהכא דאמר מחלקין לחמרא הוא דאמר, אבל התם לקלא לא אמר. גמרא. ועין תוספות יום טוב: [כה] פנהנה. והוא הדין דמצי למימר הפנהנה פאוכל, מה שאין פו בנותר. אלא אגב דנקיט מאכיל פאוכל קאמר

מְהִנֵּה כְּנִהְנָה. תּוֹסֵפוֹת : {כו} בְּהֶעֱלַם אֶחָד. עֵינַי לְקַמּוֹן בְּסוּף פָּרֶק ה' דְּמַעֲיִלָּה
וּבִמָּה שְׁפָתַי הֲרִיב שָׁם. תּוֹסֵפוֹת חֲדָשִׁים :

פרק ג - משנה י

{כז} וְאִף עַל גַּב דְּמִנְדָּה לֹא מְצִי לְמַפְשֵׁט לִיה אֶלָּא חֲדָא. דְּהָא בְּנִדָּה לִיכָּא
תּוֹלְדוֹת. רִשְׁיִי : {כח} וְקִשְׂיָא לִי דְפָסוּק זֶה עַל הָעֲנֵשׁ נְאֻמְר וְעֵדִין אִזְהָרָה
לֹא שְׁמַעְנּוּ, וְכַד לְקַמּוֹן בְּבִהְמָה, וְרִשְׁיִי בְּחַמֵּשׁ פִּרְשׁ בְּפָסוּק לֹא תִקְרְבוּ לְגִלּוֹת
עֲרֻוּה [נִיקְרָא יח], לְהִזְהִיר הִנְקֵבָה כְּזָכָר, לְכַד נְאֻמְר לְשׁוֹן רַבִּים : {כט} הַבְּהֵמָה
כּו'. שְׁאֵף עַל פִּי שְׁהִיא נִעְנֶשֶׁת, כְּדַכְתִּיב וְאֵת הַבְּהֵמָה תִּהְרֹגוּ, אִינָה מִזְהָרָת :

ד

פרק

פרק ד - משנה א

{א} וּלְפִי זֶה הוּא הַדִּין אִם בָּא אֶחָד אַחַר כֶּף וְאָכַל אֶת הַשְּׂנִיָּה חַיֵּב אֵף עַל
גַּב דְּלִפְנֵיו לֹא הִיָּה אֶלָּא חֲתִיכָה אַחַת. וְדַתְנֵן בְּרִישׁ פְּרָקִין דְּלַעֲיִל עַד אֶחָד
אוֹמֵר אֶכֶל [כו], כְּתַב הָרַאבִּי דְּמִירִי גַם כֵּן בְּדַאקְבַע אֶסוּרָא. וְהַכֶּסֶף מִשְׁנָה
כְּתַב כֵּינֵן דְּהָעֵד אוֹמֵר דְּוִדָּאִי חֲלָב אֶכֶל שְׁפִיר מְקָרִי אֶקְבַע אֶסוּרָא אֶפְלוּ
בְּחֲתִיכָה אַחַת. וְעֵינַי תּוֹסֵפוֹת יוֹם טוֹב : {ב} סַפְקָ כּו'. צְרִיף לּוֹמֵר דְּמִירִי
שְׁיֵשׁ שְׁתֵּי חֲתִיכוֹת לְפָנָיו וּבְשִׁתִּיהֶן כְּשַׁעוֹר, וְאֶכֶל מֵאֶחָת מֵהֶן כְּזִית וּמִסַּפְקָ
אִי הוּי כְּזִית שְׁלָם אוֹ פְּחוֹת מְעֵט, וְאֶשְׁמַעֲיֵנן דְּאֶפְלוּ בְּסַפְקָ סַפְקָ מִיִּתִּי
אֶשֶׁם תְּלוּי. וְגַבִּי שֶׁבֶת וְיוֹם חַל נְמִי מְצִינּוּ לְמִשְׁכַּח שְׁתֵּי חֲתִיכוֹת, כְּגוֹן
שְׁעֵשָׂה מְלֶאכָה בֵּין הַשְּׁמֻשׁוֹת דְּסַפְקָ יוֹם אוֹ לַיְלָה, וְגַם אֶקְבַע אֶסוּרָא, פְּרוּשׁ
שְׁעֵשָׂה מְלֶאכָה בֵּין הַשְּׁמֻשׁוֹת קְרוּב לְמוֹצָאֵי שֶׁבֶת, דְּאֶקְבַע אֶסוּרָא כֹּל
הַיּוֹם. תּוֹסֵפוֹת. אֶבֶל מֵהֶרְמַבִּיִּים לֹא מִשְׁמַע כֵּן :

פרק ד - משנה ב

ג גמרא אף על גב דלענין טמאת מקדש וקדשיו לא סבירא ליה רבי אליעזר הכי, כדפרש הר"ב בסוף פרק ב' דשבועות: **ד** ואם תאמר שוגג נמי דכל התורה כלה לא מתפון לאסור. ויש לומר בכל התורה כלה נפשאמר **ה** הוא בשוגג בדבר שיזוע לנו שהוא אסור. אבל הכא מתפון לדבר שהוא התר לכלי עלמא אם היה כפי מה שהוא סבור, ולכך פטור משום דהוי מתעסק: **ה** וקשה דאם בן ביה למה לי, דממלאכת מחשבת מצי למילף כו'. ונראה לי דרבי אליעזר לא דריש מלאכת מחשבת ורבי יהושע לא דריש ביה. רש"י. וקשה דבסוף פרקין פרש הר"ב בעצמו דדריש ביה אליבא דרבי יהושע, ועוד קשה דנקט למלאכת מחשבת בדברי רבי אליעזר. והתוספות במסכת שבת דף ע"ב תרצו דיש לומר דממלאכת מחשבת ילפינן נתפון לחתוך מחבר זה וחתוך מחבר אחר דפטור דלא נעשית מחשבתו, ואצטריך ביה לנתפון לתלוש וחתוך אותו דבר עצמו שנתפון לחתכו ונמצא שהיה מחבר, דנתקימה מחשבתו אלא פונתו להתר היה. והשתא בין לרבי אליעזר בין לרבי יהושע אצטריכו שני הדרשות. ואם בן הר"ב שכתב מלאכת מחשבת אתלוש לא דק. ועין תוספות יום טוב: **ו** ומקצתה כו'. והא שמעינא ליה דמחייב. דתנן רבי אליעזר אומר האורג שלשה חוטין בתחלה ואחד על האריגה חייב. אומר רב יוסף, רבי יוסי אליבא דרבי אליעזר הכי מתני, רבי אליעזר אומר האורג שלשה חוטין בתחלה ושנים על האריג חייב. פרש רש"י שנים על האריג, כל השעור הוא זה. ובתחלה הינו טעמא דבעי שלשה משום דסתרי, דשנים אינם מתקימים. אבל הכא איבא למימר חציו היום וחציו למחר:

פרק ד - משנה ג

ז שרבי אליעזר כו'. דבה דכתיב בקרא בין אידיעה בין אחטאת היא. לרבי יהושע עד שיתפון לחטא ביה ולעת הידיעה ידע במה חטא, ולרבי אליעזר כיון שנתפון לדבר שיש בו חטא ולעת ידיעה נודע לו שחטא. כך פרש רש"י: **ח** הנה מצי למימר וליתעמך ולרבי אליעזר למה נאמר ביה, דהא איהו לית ליה דרשא דעד שיודע כו':

פרק ה - משנה א

[א] לשון רש"י, בתחלה שחר ואחר כך יוצא אדם, ושתייהן בשתייה בלא קלוח ברחוק, ואחר כך מקלח, ובסוף פשהדם מתמעט שותת ויורד. עד כאן. והאי דם הקזה רצונו לומר הקזת בעל חי שאסור דמו. שדם האדם אין חיבים עליו. הרמב"ם: **[ב]** בחיה כו'. ולפינו להו בגמרא מקראי: **[ג]** דם כו'. פרש הר"ב בבבא קמא ובחלין, נחירה שתוחב הספין בנחיריו וחותר, ועקירה שעוקר הסימנין ממקום חבורן. וכתבו התוספות אבל קשה בין שאינה מתה על ידי כך, והלכה למשה מסיני שהיא פסולה [כששוחט אחר כך], אם כן דמה אינה בכרת כיון שאין הנשמה יוצאת בו. לכך צריך לומר דם משחיטה שהיתה לאחר עקור. ועין תוספות יום טוב בשם הרמב"ן: **[ד]** שהנפש כו'. והוא הדין דבדם שחיטה ונחירה ועקור בעיניו שהנפש יוצאה בו. אלא לא אצטריך למימר רק גבי דם הקזה, שאין רגיל שיקיז דם לבהמתו עד שיצא לה דם הנפש. תוספות. ועין תוספות יום טוב: **[ה]** ודם דגים טמאים אסור. ואין לוקים עליו משום דם ולא משום שרץ המים. ועין תוספות יום טוב: **[ו]** ולא הצריך שום הוכחה לדם חגבים. ובגמרא נמי לא אתמר אלא בדגים. וצריך עיון אם הוא הדין בחגבים אי לא: **[ז]** מחיב. ומודה רבי יהודה לעגנון כפרה. שנאמר כי הדם הוא בנפש יכפר [ויקרא יז], דם שהנפש יוצאה בו מכפר כו', והכא הינו טעמא דמרבי ליה מכל דם. גמרא:

פרק ה - משנה ב

[ח] מחיב כו'. פליגי בדרשא דקראי בגמרא: **[ט]** פרוש בחטאת קבועה: **[י]** דאם ספק מאי קאמר, פשיטא דספק הוא לו: **[יא]** שממין כו'. לא בעי לאתויי אשם ודאי, דלא בעי ידיעה לכתחלה כמו בחטאת. שאם היה ספק מביא אשם תלוי, ולכי מתנדע מביא חטאתו. גמרא:

פרק ה - משנה ד

[יב] וְזֶה כו'. דְּלֹא בְּעֵי חֲתִיכָה מְשַׁנֵּי חֲתִיכוֹת כּו'. דְּכִיּוֹן דְּאֶקְבַּע אֲסוּרָא מְעַקְרָא חֲזִיב כּו'. עֵינן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב: **[יג]** כְּלוּמַר הַבָּאִים עַל חֲטָא כְּדִתְנִין בְּסוּף פְּרָקִין, דְּדוֹקָא בְּחֲטָאת אֵין שְׁנִים כּו', וְאֶשֶׁם תְּלוּי נְמִי בְּמָקוֹם חֲטָאת הוּא בָּא:

פרק ה - משנה ה

[יד] חֲתִיכָה כו'. וְהוּא שְׁמֵן דְּמַחְלָף בְּחֻלְב. וְהָכָא מְשׁוּם דְּלֶקְמֵן תְּנִי קִדְּשׁ תְּנִי הָכָא חֲלִין: **[טו]** גְּמָרָא. וּבְבִרְיָתָא, דְּבִהֲדִיָּא אָמַר רַבִּי יוֹסִי הֲכִי:

פרק ה - משנה ו

[טז] וְרַבִּי עֲקִיבָא (נְמִי) מְחִיב בְּזָה, מְחַמֵּת הַחֻלְב וּמְחַמֵּת הַקִּדְּשׁ אַחַת, לְפִי שְׁאֶשֶׁם תְּלוּי אֶחָד הוּא צָרִיד לְהַבִּיא עַל שְׁנֵי הַסְּפִקוֹת יַחַד. הַרְמַבְ"ם:

פרק ה - משנה ח

[יז] גְּמָרָא, וְהָא יֵשׁ אוֹכֵל אֶכִּילָה אַחַת רִישׁ פְּרָק ג' מְשַׁנָּה ד' דְּקִתְנִי בֵּיה נוֹתֵר, וְקִתְנִי מְבִיא אַרְבַּע חֲטָאוֹת וְאֶשֶׁם אֶחָד, אָמַר לוֹ הֵהִיא בְּגִשָּׁה (בְּאֶכִּילָה גִּשָּׁה) וְהֵהִיא בְּדָקָה. אֵי נְמִי הֵהִיא בֵּימוֹת הַגְּשָׁמִים, הָכָא בֵּימוֹת הַחֹמָה דְּמִסְרַחַת הַבְּשָׂר: **[יח]** רַבִּי שְׁמַעוֹן כּו'. דְּבִמְקוֹדְשֵׁין סְבִירָא לִיה דְּגִלִּי רַחֲמֵנָא דְּאֲסוּר חַל עַל אֲסוּר. וְהִשְׁתָּא לֹא קִשְׁיָא מִמְּשַׁנָּה ד' פְּרָק ג' דְּשְׁבוּעוֹת. וְתַמּוּהָ דְּבִגְמָרָא הַקְּשׁוֹ זֶה מְבִרְיָתָא וְלֹא הַקְּשׁוֹ מִמְּשַׁנָּה דְּשְׁבוּעוֹת. וְעֵינן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב:

פרק ו - משנה א

[א] שָׁאֵם כּוֹי. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר לְטַעַמִּיהָ דְאָמַר בְּמִשְׁנָה גִי מִתְנַדֵּב אָדָם אֶשֶׁם תְּלוּי בְּכָל יוֹם. תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב. וְעֵינַי תּוֹסְפוֹת חֲדָשִׁים: **[ב]** יִשְׁפֹּד. אֶפְלוּ לְרַבֵּן דְאָמְרֵי דְעַבְדֵּינָן מִנִּיהָ עוֹלַת נְדָבָה, הִינּוּ דְוָקָא לְדַמְיוֹ, אֲבָל אִיהוּ גוּפִיהָ מוֹדוּ דְזָבַח פְּסוּל הוּא. אִי נִמְי כֵּינָן דְבִשְׁעַת שְׁחִיטָה לֹא הָיָה רָאוּי לְעוֹלָה, שְׁעֵדִין לֹא נוֹדַע לוֹ, לְכַד לֹא יִקְרִיבוּהוּ עוֹלָה אַחַר שְׁחִיטָה. תּוֹסְפוֹת: **[ג]** רִשְׁיִי. וְתַמְהַנִּי דְהָא אָמְרוּ דְגַמְרוּ וּמְקַדִּישׁ לִיהָ, וְאִם כֵּן מַעֲקָרָא לָאוּ קִשְׁיָא, דְהָא לֹא הוּי חֲלִין בְּעִזְרָה. וְעֵינַי תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב: **[ד]** שְׁהָרֵי עַל הַסֶּפֶק בָּא מִתְחַלָּה, וְכַפֵּר הַסֶּפֶק וְהַלֵּךְ. רִשְׁיִי:

פרק ו - משנה ב

[ה] וְתַמְהַנִּי דְכֵינָן דְרַב אֲשֵׁי אָמַר דְטַעַמָּא דְמִתְחַזֵּי כְּזָבַח פְּסוּל, מֵאִי דוֹחֲקִיהָ לְאוּקְמֵי כְּתָרֵי תַנְאֵי:

פרק ו - משנה ג

[ו] הוֹאִיל וְלֹא כִפֵּר שׁוּם עֶוֹן. הֶרְמַבִּיִּים: **[ז]** מֵאַחַר. שְׁכַל הַיּוֹם מְכַפֵּר כְּדִתְנִן לְקַמּוֹ:

פרק ו - משנה ו

ה שֶׁהִדְחוּי מֵעֵקְרוֹ אֵינוֹ דְחוּי. וְעַדִּין לֹא נִרְאָה עַד שֶׁנַּעֲשֶׂה שׁוּה שְׂתִים. וְאִם עַל פִּי שֶׁהִשְׁבִּיחַ מֵאֱלֹהֵי, אָדָם מִתְכַּפֵּר בְּשִׁבְחַ הַקֹּדֶשׁ. הַרְמַב"ם: **ט** עֲשֶׂרָה זֵוֹז. שֶׁכֵּל חֲמֵשׁ הָאֱמוּר בְּתוֹרָה, שְׁיֵהָא קָרוֹן וְחֲמִשׁוֹ חֲמִשָּׁה: **י** וּמֵאֵי מַעֲיֵלְתוֹ, גָּזְלוּ. וְאִם עַל גֵּב דְּבִסְיָפָא קָרִי לְמַעֲיֵלְתוֹ אֵיל אֲשֵׁם, רִישָׁא דְהוּי לִיָּה אֵיל דְּזַבִּין קָרוֹן וְחֲמִשׁוֹ, קָרִי לִיָּה לְמַעֲיֵלְתוֹ גָּזְלוּ. סִיפָא דְלֹא הוּי אֵיל דְּזַבִּין קָרוֹן וְחֲמִשׁ, קָרִי לִיָּה אֵיל מַעֲיֵלְתוֹ. גְּמָרָא:

פרק ו - משנה ז

יא דְּאֵי לְשִׁגְגַת הָאֵב פְּשִׁיטָא דְלֹא יָבִיא, דְּהָא חֲטָאת שְׁמִתוֹ בְּעֵלְיָה תְּמוּת. הַרְמַב"ם: **יב** שְׁנָאֲמֹר כּוֹי. לְכַאוּרָה אֲכוּלָּה מִתְּנִיתִין קָאֵי וְאֲדִסְמִיךְ לִיָּה נְמִי. אָבֵל הַכֶּסֶף מְשֻׁנָּה בְּשֵׁם הַרְיִי קוֹרְקוּס כְּתַב דְּלֹא יִלְפִינן מִקָּרָא שְׁלֹא יָבִיא מִחֻלָּב שֶׁל אֲמֵשׁ עַל שֶׁל הַיּוֹם דְּכִיּוֹן שְׁשֻׁנִיָּהֶם מִמִּין אֶחָד הוּן אֶלָּא הַחֲכָמִים הֵם שֶׁהִחְמִירוּ שְׁלֹא לַעֲשׂוֹת לְכַתְּחֻלָּה, וּלְפִיכֵךְ פִּרְשׁ דְּשְׁנָאֲמֹר לֹא קָאֵי אֲדִסְמִיךְ לִיָּה דְּהִינּוּ אֶפְלוּ עַל חֻלָּב כּוֹי אֶלָּא אֶעְקָרָא דְּדִינָא דְלֹא יָבִיא מִחֲטָא עַל חֲטָא, וְכֵן נְמִי עַל לֹא יָבִיאָנָה בְּנוּ, דְּהִשְׁתָּא אֲצִטְרִיךְ קָרָא לְמַעוּטֵי כִּיּוֹן דְּבָאֵב גּוּפִיָּה כְּפֹר כְּשֶׁהוּא עַל מִין אוֹתוֹ חֲטָא:

פרק ו - משנה ח

יג לְשׁוֹן הַרְמַב"ם, מִבִּיא תַּחְתִּיָּהֶם עוֹף וּמְחַלְלֵן עַל הָעוֹף. דְּאִם לֹא כֵּן בְּמָה יִצְאוּ לְחַלְלִין. וְהִינּוּ נְמִי דְּתַנּוּ בְּסִיפָא שְׁאִין לְעוֹף פְּדִיוֹן. עֵין תּוֹסֵפּוֹת יוֹם טוֹב: **יד** וְאֲצִטְרִיךְ בְּשֻׁנִיָּהֶם, דְּאֵי כְּתַב גְּבִי כְּשֶׁבָה וּשְׁעִירָה לְחוּד הָוָה אֶמִּינָא הָתֵם כִּי מֵיַעֲנִי מִיַּתִּי עוֹף דְּתַרְוִיָּהוּ מִיַּנִּי דְּמִים נִינְהוּ, אָבֵל עֲשִׁירִית הָאֵיפָה דְּלֹאוּ מִינָא דְּדְּמִים נִינְהוּ, מִיַּתִּי עֲשִׁירִית הָאֵיפָה מִן בֵּיתִיָּה, וְהִלְיִן מְעוֹת דְּאֶפְרִישׁ יִפְלוּ לְנִדְבָה. אֶהְכִּי הַדָּר קָרָא מִחֲטָאתוֹ גְּבִי עוֹף, לְמִימָרָא דְּמִהִקְדֵּשׁ דְּעוֹף נְמִי מִיַּתִּי עֲשִׁירִית הָאֵיפָה. גְּמָרָא: **טו** וּבְעוֹף לֹא כְּתִיב, דְּכָל שְׁכוֹן הוּא וּכְדִלְעִיל בְּסִמּוּךְ: